

Tari István

HAMIS HŐSÖK KORA

(Részlet)

Az 1914-es szarajevói merénylet – röviden szólva – államalapító emberölés volt!

Az a század eleji merénylet, szerb gyilkos egy új állam, birodalom megalapítását készítette elő szörnyű tetteivel.

Az a terrorcselekmény néhány éven belül óriási zsákmányt hozott a délszlávok, különösen a szerbek számára, északabbra tolvaj a balkáni valóság új, birodalmi határait, a fejtelenséget, a szervezetlenséget, az elmaradottságot, a zűrzavart meghonosítva vidékünkön. Az a szenvedés-özön, mely a nagyhatalmak gaztetteinek következtében térségünkre zúdult a XX. század elején, a 90-es évek tömegsírjain át, manapság teljesedik ki.

És nem véletlenül!

Hiszen a szabad rablás sokszínű változatai immár a győztesek három nemzedékének életvitelébe épültek be, oly módon, hogy – lassan már száz éve! – a hadizsákmány elosztása számukra a munkát jelentheti.

Ahogy a feyvertelen férfiak, öregek, gyerekek, asszonyok megkínzása, megbecsülésének, megölése azonosulhat a bátor, hősies, hazafias magatartással.

A Délvidék hosszú időn át, egészen 1918-ig, az együttélés működő térsége volt.

Magyarok, szerbek, németek, szláv érzelművé váló magyarok, magyar érzésű szerbek, bunyevácok, németek tették egészen élhetővé a lápok, mocsarak régi világát, a

katonai szempontok, a kincstári érdekek, a határőrvidék lehetőségeivel élve, akár az új földesurak jobbágyaiként is.

A szegények magyarságát, a XIX. század utolsó harmadától a nemzetiségi területek megbízható kormánypartiságát, a cselédek, törpebirtokosok, kisbérlők, hivatalnokok, alkalmazottak, iparosok megbízhatóan működő világát forgatta föl, verte szét, szüntette meg a – magyarság érdekeit teljesen figyelmen kívül hagyó! – háború; a francia előnyomulás, az őszirózsás zűrzavar, a jelszavak lelkesítő ereje, a győztesek kedvében járó behódolás, a megszálló csapatok önkénye, a fölgyorsuló délszláv mohóság, a menekülők megkoppasztása, vagyonuk elkótyavetyélése; a hatalomhoz jutottak gátlástalansága, az ajándékba kapott diadal. A magyar pénz lebélyegzése.

A békekonferencia oly hamis reménye...

Fegyverrel szerzett rész – mondták arra, amit puskalövés nélkül szereztek.

Kik a hősei a kétségbeesettségnek, megfélemlítettségnek? Az újságok fehér foltjainak, a magyar tisztviselők megszállott üldözésének?

Vannak-e hősei a vasútnak? Az igazi hírek, az igazi ellenállás hordozójának, az első hazaárulási per kiváltójának, a magyar vasutasok megkínzása idején, amikor a Délvidék még Magyarországhoz tartozik.

Kellenek-e hősök a megtorló intézkedések elviselőinek? A kenyértelenné váló

értelmiségieknek? A néma ellenállás hirdetőinek? A jegyzői önkények túlkapásaiban, a megszállók erősödő önbizalmában, a tehetetlen elkeseredés kitérőseiben, a magyar írnokok átmeneti fölhasználásában, a minden szerb kívánság parancsnak vételében...

Kellenek-e hősök a megalkuvás és behódolás szomorú példáival szemben? A választójojtól való durva megfosztás idején; a sérelmek kibeszélése, az optálási jog kiforgatása, a kiutasítások, a lojalitás állandó számonkérése idején. A magyar cégfeliratok bemázolása, a névelemzés idején; a kisebbségek óceánon túlra való kivándorlásának megkönnyítése idején. A kémkedési perek, a kiutasítási játszmák, az osztályösszevonások idején. Kellenek-e hősök a szerb hazafias versekkel gyötört kisdiakoknak, az állandó nyelvizsgákkal gyötört tanítóknak?

Micsoda erővel veti magát a balkáni fejtelenség a hadizsákmányra! Micsoda erővel támad a déli, török elnyomás alól csak látszólag fölszabadult elmaradottság!

„A belgrádi politikának egyik célja a centralizálás volt és ez a centralizálási politika már Horvátországban is nagy elkeseledést keltett. Radics István, a horvát népnek a vezére, már elszakadásról beszélt, mert a belgrádi intézkedések komolyan veszélyeztették a horvát nép karakterét is. Még veszedelmesebb volt a helyzet a Délvidéken, amelyet a centralizáló törekvésekkel szerbiai nivóra akartak lenyomni. A német parlamenti képviselők körében nagy aggodalmat keltett a kuluknak nevezett adóformának a bevezetése, illetve kiterjesztése a Délvidékre. A kuluk szerbiai specialitás volt, a török időkből visszamaradt, robotmunkával teljesített adó, amelyet kiterjesztettek az egész ország területére és a német képviselők attól féltek, hogy a kuluk

újabb alkalom lesz a kisebbségi polgárok zaklatására” – írja Csuka János a DÉLVI-DÉKI MAGYARSÁG TÖRTÉNETE című könyvében. Továbbá: „...ki akarták terjeszteni a Délvidékre a szerbiai 1865. évi törvényt is, amely a kisgazdák védelméről szólt. A múlt században (XIX. század – a szerző megj.) a primitív szerbiai viszonyok között ez a törvény megfelelt, mert a végrehajtás alól kivonta az öt holdig terjedő kisgazdaságot minden felszerelésével és megtiltotta, hogy az ötholdas kisgazda kölcsönt vehessen fel, vagy földjéből bármit elidegenítsen. A törvényre a leginkább jellemző az a paragrafus, amely szerint nem lehet lefoglalni egy kisgazdánál »egy hosszú puskát, két pisztolyt és egy jatagánt«. A törvény kiterjesztése a Délvidékre teljesen tönkretette volna a kisgazdákat (...). A magyar lapok hetekig gúnyosan írtak arról, hogy a hosszú puska és a jatagán, meg a két pisztoly megmarad majd a délvidéki magyar gazdánál, de miután nem lesz hitele, nem bírja a gazdaságát fejleszteni. A vajdasági szerb pártok is elrémmültek a jatagán sérthetlenségét biztosító törvénytől és így a Délvidék megszabadult a szerbiai kisgazda-védelem áldásaitól.”

A fél évezredes török hódoltság alatt elszenvedett nemzeti sérelem ki nem elégített, ki nem töltött, elmaradt bosszúja zúdult, jobb híján, az újdonsült és leigázható nemzeti kisebbségekre.

Kellenek-e hősök az ügyesen kikényszerített szláv munkahelyteremtések idején? Amikor busásan megfizetett szerb tisztviselők hódolnak csillapíthatatlan politikálási szenvedélyüknek, amikor szinte tapinthatóvá válik a megtúrt magyar alkalmazottak bizonyítási kényszere, amikor már-már határtalanná tágul a megvesztegetések tere, amikor a besúgók lázas rendőri fantáziája a magyar trikolorot látja még egy színi előadás

zöld gyertyatartójában is, a fehér gyertya piros lángjával kiegészülve; amikor a filmek felirata csak államnyelvű lehet.

Kellenek-e hősök az állandósuló politikai üzletelés és válság, a parlamenti vérengzés idején? Amikor egyik honatya lövi le a másik honatyát; a parlamenti gyilkosságokat követő diktatúra idején, amikor a közigazgatást dél-szerbiai bandaharcokban edződött katonatisztek irányítják.

Kellenek-e hősök a Beszélj államnyelven! Aki nem beszél az államnyelvet, ellensége az államnak! – feliratú táblák elszaporodása idején? A diktatúra bizalmi embereinek korlátlan hatalma idején? Amikor a magyar szó kiejtése az állás elvesztésével járhat. Amikor a magyar tanítókat tömegesen helyezik át Dél-Szerbiába. Amikor a diktatúrát dicsőítő küldöttségek utaznak Belgrádba.

Kik a hősök a politikai gyilkosságok, a szerb király megölésének idején? A házkutatások, a vizsgálati fogságok, a rendőri felügyelet, a zárt tárgyalások idején? Amikor csak szlávok vásárolhatnak ingatlant az 50 km-es mélységű határövezetben.

Kik a magyar feltámadás hősei 1941 tavaszán?

Megszállhatja-e a délvidéki magyarságot a magyar hadsereg?

Megszállható-e egy szétesett, nem létező ország?

Milyen magyar feltámadás az, mely hárfolyóvá teszi Tiszánk déli szakaszát?

Milyen magyar feltámadás az, melyben a tábortűz, sortűz, torkolattűz, zárótűz megvilágította fagyott lóhús, jégcsap ízét mérhetetlen szenvedés veszi körül, az irdatlan hómezőkből kimeredő ismeretlen bajtársi kezek helytállásával, a felmorzsolts hadosztályok rettenetével...

Milyen magyar feltámadás az, melyben jobbra napszamosok, béresek, uradalmi

cselédek és más földhözragadt nincstelenek védik – mert a jobb módúak akkor is fel voltak mentve! – a Don-kanyarnál a hazát?

Milyen magyar feltámadás az, melyben nemzeti tragédiánk teljeseedik ki a felperzselt föld, az iszonyú tél poklában, a vérfürdők és fejadagok, a bűn elhatalmasodása idején...

A második világháború alatt az egykor egy országban élő délszlávok miért irtották, tizedelték egymást is annyira elképesztő kegyetlenséggel?

Ismerték már a háborús győzelem mámorát?

Rájöttek már arra, hogy a háborús győzelem emberöléssel jár? Hogy kedvükre szaporíthatják a tömegsírokat?

Kitapasztalták már a szabad rablás lehetőségeit?

Tudták már azt, hogy győztesként ismét élet és halál urai lehetnek? Hogy az etnikai tisztogatást ügyes politikálással felszabadító háborúnak, fasizmus elleni harcnak ismertethetik el a hatalmasokkal?

Tudták azt, hogy a világ megtévesztéséből, hogy a háborús győzelem által szerzett zsákmány elosztásából legalább egy nemzedék vígan megélhet? Ismerték netán előbből az elszaporodó önkéntesek (dobrovoljacok), harcosok államalapítói felsőbbrendűségét? És a kisebbségektől apró s még apróbb előnyökkel megvásárolható hallgatást?

Milyen nemzeti értéktudat alakulhatott ki ott, ahol a magyarságukért és bírósági ítélet nélkül kivégzett legközelebbi hozzátartozóikat sem sirathatták, temethették el az életben maradottak?

Kik a vérbosszú délvidéki hősei? Mit gondolhatnak a zászlóról ott, ahol csak azért haltak meg magyarok, mert nem akarták leköpní piros-fehér-zöld zászlójukat? Miért dicsőülhetnek meg a hóhérok? Válhatnak néphőssé? Kik az elnémítottság,

a megtévesztettség hősei? A verbális delictum, a szavakkal elkövethető bűncselekmények hősei?

Milyen nemzeti elkötelezettség, érzelmi azonosulás alakulhatott ki 1945 után vidékünkön, a Délvidéken, ahol a magyarság hőhéraiból néphősök lettek, akik néphősként, magas rangú politikai vezetőkként ügyelhettek arra, hogy az általuk kivégzet-

tek utódaiból jó jugoszláv janicsárok legyenek.

Felelős magyar kormány még nem kért magyarázatot Jugoszlávia jogutódjától, Szerbiától, az 1944/45-ös magyarirtásra.

A délvidéki ártatlan magyar áldozatok hozzátartozóitól Szerbia elnöke sem kért még eddig bocsánatot.

Tizedszer szóltak a harangok az áldozatok emlékére a Szent István Bazilikában, 2011. november 27-én